

سیاست خاورمیانه ای ترکیه

سرویس ترکیه/خبرگزاری آران

منبع: خبرگزاری آناطولی

تهیه و ترجمه: سید علی قائم مقامی

ترکیه علاوه بر اینکه یک کشور آسیایی و سرپل بین قاره اروپا و آسیا است، یک کشور خاورمیانه ای است. ترکیه دارای خصوصیات تاریخی و فرهنگی و عرف و عادات منطقه خاورمیانه بوده، خواهان توسعه روابط با تمام ملت ها و کشورهای خاورمیانه است.

ترکیه خواهان برقراری و حفظ صلح پایدار و عادلانه همه جانبه در این منطقه است.

امنیت خاورمیانه بعد از حادثه 11 سپتامبر 2001 به شدت متزلزل شده است.

ترکیه کشورهای خاورمیانه را به تعیین سرنوشت خود و منطقه و مدیریت کشورهای منطقه بدست خود آنها تشویق می کند.

این کشور سیاست توسعه روابط با همه کشورهای خاورمیانه را پیگیری می کند.

ترکیه معتقد است وابستگی متقابل اقتصادی و توسعه روابط همه جانبه کشورهای منطقه با یکدیگر، باعث برقراری صلح و ثبات و امنیت در منطقه خاورمیانه و توسعه سطح رفاه مردم منطقه خواهد بود.

در روند " موجودیت بین المللی موقت TIPH" در الخلیل و نیروی صلح سازمان ملل متحد در لبنان اینفیل و کنفرانس بین المللی حامیان برای تاسیس دولت فلسطین در پاریس که بعد از کنفرانس آنالپس برگزار شد، شرکت فعال دارد و برای برقراری صلح و ثبات منطقه ای تلاش می کند.

کشورهای منطقه خاورمیانه از نقش سازنده روز افزون ترکیه حمایت و استقبال می کنند. کشورها از انتخاب یک تبعه ترکیه به دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی حمایت کردند. اتحادیه عرب و وزرای امور خارجه و کشورهای عرب ترکیه را به عضویت و حضور در اجلاس آنها دعوت کردند.

ترکیه سیاست بی طرفی در قبال اختلافات کشورهای منطقه را دنبال کرده و برای برقراری صلح و ثبات در منطقه تلاش می کند.

خصوصیات مشترک تاریخی، فرهنگی و اجتماعی و دینی با کشورهای عربی دارد، برقراری صلح و ثبات در منطقه و جهان عرب از اولویت های اصلی سیاست خارجی ترکیه است.

توسعه همکاری و گفتگوی نزدیک با کشورهای عرب از اهمیت زیادی برخوردار است.

این کشور روابط گسترده دو جانبه و چند جانبه با کشورهای عربی برقرار کرده است.

ترکیه در سال های اخیر با کشورهای مصر و سوریه، اردن، لبنان، تونس، مغرب، لیبی؛ عمان، قطر و بحرین و عربستان سعودی روابط گسترده ای برقرار کرده و مقامات کشورهای عرب و ترکیه در سطح سران به صورت متقابل به کشورهای مزبور سفر و قراردادهای همکاری امضاء کرده اند.

ترکیه و کشورهای عربی در سطح وزرای امور خارجه کمیته های مشترک رایزنی سیاسی تاسیس کرده است.

حجم تجارت ترکیه و کشورهای عربی به سرعت در حال افزایش است.

این کشور و اتحادیه عرب در سال 2004 موافقتنامه همکاری امضاء کردند.

" فرم ترک - عرب " در نشست وزرای خارجه اتحادیه عرب در ماه سپتامبر 2006 امضاء شد.

کشورهای عرب و اتحادیه عرب همچنین از عضویت ترکیه در شورای امنیت سازمان ملل متحد در سال های 2009-2010 حمایت کردند.

توسعه همکاری ترکیه با جهان عرب و اسلام به عنوان جایگزین روابط ترکیه با اتحادیه اروپا نیست.

سیاست خارجی ترکیه، چند جانبه، چند منطقه ای بوده و روابطش با کشورهای مختلف جهان مکمل یکدیگر هستند.

ترکیه در سال های اخیر همزمان با گسترش روابط با اتحادیه اروپا روابطش را با سرعت تمام با جهان عرب گسترش می دهد.

ترکیه در سیاست خاورمیانه ای خود و برقراری و توسعه صلح تاکید می ورزد.

این کشور معتقد است مسئله اصلی خاورمیانه، اختلاف " عرب - اسرائیل " و " فلسطین - اسرائیل " است.

ترکیه معتقد است اختلاف فلسطین - اسرائیل و به عبارت دیگر مسئله فلسطین باید براساس قطعنامه های 242، 338، 1397، 1515 باشد.

شورای امنیت سازمان ملل متحد، صلح در برابر استرداد خاک فلسطین به مردم فلسطین، نقشه راه، طرح صلح عربی حل شود.

دولت فلسطین براساس تعیین مرزهای رسمی و مشخص تاسیس و در کنار دولت فلسطین به موجودیت خود ادامه دهد و فلسطین و اسرائیل از طریق مذاکرات به صلح و عادلانه و پایدار و ثبات منطقه ای دست یابند.

علاوه بر صلح فلسطین و اسرائیل، روند مذاکرات صلح بین " اسرائیل و سوریه " و " اسرائیل و لبنان " احیاء و اختلافات " عرب - اسرائیل " حل شود.

ترکیه در روند مذاکرات صلح خاورمیانه، سیاست بی طرفی فعال و اصل مساوات و نقش تسهیل کننده اقدامات جامعه بین المللی در جهت حل مسئله خاورمیانه را پی گیری می کند.

این کشور معتقد است، دلیل اصلی ادامه بحران بین فلسطین و اسرائیل نداشتن اعتماد متقابل است، بنابراین با توجه به روابط حسنه با طرفین سعی می کند بین آنها احساس اعتماد متقابل تقویت شود.

ترکیه در سال 1988 اولین دولتی بود که موجودیت دولت فلسطین را در تبعید برسمیت شناخت.

ترکیه هم چنین در سال 1949 اولین کشور مسلمانی بود که موجودیت اسرائیل را برسمیت شناخت.

ترکیه از کنفرانس صلح مادرید در سال 1991، اجلاس اسلو اول و دوم در سال 1993 و 1995 درباره مسئله فلسطین استقبال و برای تحقق آنها تلاش کرد.

این کشور بعد از انتفاضه دوم فلسطین از سال 2000 میلادی تاکنون از روند صلح فلسطین - اسرائیل حمایت کرد.

ترکیه روند مذاکرات برای صلح که متوقف شده بود در 26 و 27 نوامبر 2007 در کنفرانس آنالپس آمریکا با شرکت ترکیه و 46 کشور و نهادهای بین المللی احیا شد.

علی باباجان وزیر امور خارجه (وقت) برای فراخوانی کشورها به منظور شرکت در آنالپس در ماه اکتبر 2007 به سوریه، رژیم اسرائیل، فلسطین، اردن، مصر، لبنان، عربستان و کویت سفر کرده و با آنها را مذاکره کرد.

براساس بیانیه مشترک کنفرانس آنالیس باید قرارداد صلح بین اسرائیل و فلسطین امضاء و شرایط برای تاسیس دولت مستقل فلسطین در کنار اسرائیل فراهم آید .

ترکیه معتقد است برای کسب موفقیت و پیشرفت روند صلح خاورمیانه از لحاظ سیاسی باید با توسعه روابط اقتصادی تکمیل شود.

این کشور به توسعه روابط اقتصادی و تاسیس زیرساخت دولت مستقل فلسطین که تاسیس خواهد شد ، اهمیت زیادی قابل است.

ترکیه در 17 دسامبر 2007 در کنفرانس بین المللی کمک رسانان و حامیان برای تاسیس دولت فلسطین " که درپاریس برگزار شد ، در سطح وزیر امور خارجه شرکت کرد .

ترکیه در چارچوب طرح " اصلاحات و توسعه فلسطین " که از سوی " سلام فیاض " ارائه شده بود ، بین سال 2008 الی 2010، مبلغ 150 میلیون دلار به فلسطین اختصاص داد .

در کنفرانس مزبور که به ریاست کمیسیون اروپا و تونی بلر نماینده گروه چهارگانه خاورمیانه QUARTET برگزار شده بود، 7/7 میلیارد دلار کمک به فلسطین اختصاص یافت .

ترکیه برای تحقق صلح فلسطین ، کمک های مالی نیز اختصاص داده است .

بنا به پیشنهاد و مدیریت ترکیه در سال 2005 ، با شرکت اتحادیه اتاق ها و بورس های ترکیه TOBB، اتحادیه تولید کنندگان اسرائیل و فدراسیون اتاق های بازرگانی فلسطین و مشارکت سرمایه گذاران در آنکارا " فرم آنکارا " برگزار شد . براساس مصوبه نشست آنکارا ، طرح های تاسیس مناطق صنعتی در فلسطین تدوین شد.

بعد از برگزاری اولین نشست آنکارا در 27 آوریل 2005 ، در 8 ژوئن 2005 در قدس 20- 21 سپتامبر 2005 در استانبول ، 15 ژانویه 2007 در تل آویو 3 مارس 2007 در واشنگتن نشست های پی در پی به پیشتناری ترکیه برگزار شد.

هفتمین نشست در 13 نوامبر 2007 در آنکارا برگزار شد.

عبدالله گل رئیس جمهور ترکیه ، شیمون پرز رئیس رژیم اسرائیل و محمود عباس رئیس دولت فلسطین در این نشست شرکت کردند.

حماس در ژوئن 2007 غزه را تحت کنترل خود گرفت ، بدین سبب طرح اجرایی منطقه صنعتی ارض EREZ که متوقف شده بود، بار دیگر احیا شد.

علاوه برآن طرح اجرایی تاسیس منطقه صنعتی تارکومیه در کناره باختری رود اردن تصویب شد.

طرح های صنعتی برای صلح با هدف ایجاد شرایط برای استخدام فلسطین ، افزایش سرمایه گذاری در مناطق فلسطینی ، بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی مردم فلسطین ، تامین شرایط لازم برای توسعه اقتصادی میان مدت و دراز مدت مردم فلسطین و تقویت اعتماد متقابل بین فلسطین و اسرائیل بود .

آژانس اقتصادی و توسعه ترک TİKA نیز در سال 200 در رام الله دفتر نمایندگی تاسیس کرده و به فعالیت خود ادامه می دهد .

آژانس مزبور و منابع مالی طرح های اجرایی کوچک و متوسط سرمایه گذاری در فلسطین را تامین و حمایت می کند.

**** روابط ترکیه با سایر کشورهای خاورمیانه و عرب:**

حجم تجارت ترکیه با کشورهای اروپایی کاهش یافته است . این کشور برای جبران کاهش تجارت با دول غرب ، به سوی خاورمیانه و جهان عرب و شرکت های شرقی روی آورده است.

خاورمیانه عربی شامل کشورهای امارات متحده عربی ، بحرین ، عراق ، قطر، کویت و عربستان سعودی ، عمان و یمن و اردن و مصر است.

ترکیه درصد جلب سرمایه های کشورهای عربی خلیج فارس است.

این کشور با سوریه ، اردن ، عراق و لبنان روایت را لغو و قراردادهای " شورای عالی همکاری استراتژیک عالی رتبه " در سطح نخست وزیران و وزراء امضاء کرده است .

ترکیه به خصوص با کشورهای سوریه ، لبنان و اردن و عراق قراردادهای سیاسی، امنیتی، اطلاعاتی، اقتصادی، فرهنگی و سرمایه گذاری امضاء کرده است.

مقامات اسرائیلی اعلام کرده اند توسعه روابط ترکیه با کشورهای عرب باعث تشدید انزوی اسرائیل در منطقه خواهد شد.

ترکیه و عراق براساس همکاری مشارکت استراتژیک که در 10 جولای 2008 تحت عنوان " شورای همکاری استراتژیک عالی رتبه " امضاء شد ، در حوزه سیاسی ، اقتصادی و صنایع دفاعی ، انرژی ، مدیریت منابع آبی ، فرهنگی ، کشاورزی ضد ترور و صنایع امنیتی و نظامی و سرمایه گذاری و توریستی به توسعه همکاری اقدام کردند .

این کشور میلیاردها دلار در منطقه شمال عراق و کردستان عراق سرمایه گذاری کرده است.

ترکیه و عراق قرارداد تجارت آزاد و ایجاد منطقه تجاری آزاد امضاء کرده اند .

ترکیه و عراق همچنین با حکومت مرکزی عراق و حکومت فدرال محلی کردستان عراق درباره احیا و حفظ حقوق دمکراتیک ترکمن های عراق در حوزه سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی ، رسانه های گروهی مذاکره و توافقنامه هایی امضاء کرده است .

ترکیه با همه گروه های سیاسی ، قومی و مذهبی عراق روابط گسترده ای برقرار کرده است.

کشورهای ترکیه و عراق درباره آموزش پرسنل و کارمندان دولت و مداوای بیماران و مجروحان نیز قرارداد همکاری امضاء کرده است .

دو کشور ترکیه و عراق قرارداد توسعه خط لوله نفت کرکوک به یومورتالیک ، احداث خط لوله ، انتقال گاز طبیعی عراق ، تبادل نیروی برق دو کشور ، گشودن درب های گمرکی جدید امضاء کرده است .

ترکیه و عراق برای مبارزه با تروریسم قرارداد همکاری " ترکیه عراق و آمریکا " آموزش نیروی نظامی عراق ، توسعه صنایع دفاعی و نظامی و صادرات آن به عراق را امضاء کرده اند .

ترکیه در دو سطح نیروهای امنیتی و نظامی ، عراق را تحت آموزش قرار داده است .

* ترکیه در " میسیون آموزش ناتو NTM-I " شرکت فعال دارد و بیش از یکصد افسر عراق در چارچوب برنامه ناتو در ترکیه آموزش دیده اند.

سه افسر ترک نیز در قرارگاه NTM-I بغداد انجام وظیفه می کنند.

* ترکیه در میسیون حمایت از عراق سازمان ملل متحد UNAMI نیز در بخش سیاسی و اجتماعی و امنیتی شرکت فعال دارد .

ترکیه همچنین بنیانگذار کنفرانس کشورهای همسایه عراق و کنفرانس همسایگان عراق و دیگر کشورها " است .

پایگاه اینجریلیک ترکیه نیز به مرکز لجستیک نیروهای چند ملیتی در عراق تبدیل شده است .

حجم همکاری ترکیه و عراق شامل تجارت ترانزیت ، صدور کالا ، سرمایه گذاری مشترک به بیش از ده میلیارد دلار رسیده است .

شرکت های ترک در عراق بیش از 4 میلیارد دلار در عراق پیمانکاری انجام داده اند .

مسعود بارزانی رئیس منطقه کردستان عراق گفته است ، با لغو روایت بین ترکیه و عراق و تامین امنیت کردستان عراق ، ترکیه از طریق عراق وارد خلیج (فارس) خواهد شد .

(ینی شفق چهارم ژوئن 2010- سخنرانی بارزانی در مرکز تحقیقات استراتژیک خاورمیانه (ORSAM-OEG.TR) .

پایان پیام.